

POLOLETNÍ ZPRÁVA 2007 – STRUČNÝ SOUHRN

Ekonomika

Robustní růst české ekonomiky, který v roce 2006 dosáhl 6,4 %, pokračoval i v 1. pololetí 2007 (6,2 % meziročně). Téměř výhradním nositelem tohoto růstu byla domácí poptávka. Hlavní roli hrála především spotřeba domácností, která v obou čtvrtletích rostla rychleji než HDP. Mezinárodně srovnatelná míra nezaměstnanosti ve 2. čtvrtletí 2007 klesla na 5,3 %, což je o 1,8 p.b. méně než před rokem. Zároveň se jedná o minimum za posledních téměř 10 let. Nadále pokračoval i dynamický růst produktivity práce. Obchodní bilance se stále zlepšuje a její přebytek dosáhl v druhém čtvrtletí již 2,8 % HDP.

Prostředky použitelné na finančním trhu

Z dat shromážděných za první pololetí 2007 vyplývá, že objem prostředků, které mohly finanční instituce teoreticky použít k operacím na finančním trhu, činil 3,13 bil. Kč, což představuje meziroční nárůst o 12,71 %. Všechny sledované segmenty finančního trhu zaznamenaly i ke konci uplynulého období nárůst.

Regulované trhy

Hlavní index pražské burzy PX posílil o 17,01 % a pravidelně vylepšoval historická maxima. Na konci června dosáhl hodnoty 1859,1 bodu. Hlavními příčinami růstu cen akcií na pražské burze byla pozitivní nálada na světových trzích i příznivá ekonomická situace ČR. Celkový objem obchodů poklesl především v důsledku propadu objemu obchodů s dluhopisy o téměř 25 %. Na BCPP přibýly nové deriváty, investiční certifikáty i dluhopisy. Ovšem žádná nová emise akcií se na pražské burze neobjevila.

BCPP založila k 5.3.2007 společnost Energetická burza Praha, která se zaměřuje především na obchodování s kontrakty na dodávky elektrické energie. Objemem obchodů cca 43 mld. Kč jednoznačně předstihla derivátový trh BCPP.

Subjekty finančního trhu

Struktura subjektů českého finančního trhu se postupně stabilizuje. Změny v počtu subjektů v jednotlivých sektorech jsou spojeny zejména se zakládáním poboček zahraničních finančních institucí. Nárůst konkurence přináší rovněž rozšiřování aktivit zahraničních finančních institucí na území ČR v rámci tzv. jednotného evropského pasu.

Bankovní sektor

V první polovině roku 2007 se struktura bankovního sektoru výrazněji nezměnila. Na českém bankovním trhu nadále pokračoval trend fúzí a akvizic. Ke konci roku 2007 by měla být dokončena fúze Raiffeisenbank s eBankou a HVB s Živnostenskou bankou. Realitní krize v USA, vyvolaná problémy méně bonitních klientů (subprime market) se splácením stále dražších hypoték, by se domácích bank primárně neměla dotknout. Rizikové hypotéky pro klienty, kteří mají nízké příjmy, či v minulosti měli problém se splácením úvěrů, se v ČR na rozdíl od USA zatím neposkytují. Bankovní sektor si nadále zachovává dominantní postavení v transmisním mechanismu finančního trhu ČR.

Úrokové sazby

Zvýšení úrokových sazeb v první polovině roku 2007 trh víceméně předpokládal. Hypoteční banky očekávané zvýšení promítly do nabízených sazeb hypotečních úvěrů již v lednu. ČNB zvýšila sazby od počátku června o 0,25 p.b. na 2,75, kvůli stoupajícím inflačním tlakům v domácí ekonomice a rostoucím úrokovým sazbám v EU.

I po dvojnásobném zvýšení po konci prvního pololetí až na 3,25 % patří stále ČR mezi šest zemí s nejnižší základní sazbou na světě.

Vklady a úvěry

Vývoj bankovních vkladů a úvěrů zachovává trendy započaté v předchozím období vyplývající z rychle rostoucí ekonomiky tažené zejména domácí poptávkou. V meziročním srovnání narostly celkové vklady o 10,1 % a celkové úvěry o 18,4 %. Dva objemově rozhodující sektory – domácnosti a nefinanční podniky mají sklon k čistému zadlužování.

Zadlužení domácností

Celková zadluženost domácností u bank a nebankovních finančních institucí dosáhla v polovině roku 2007 výše 637 mld. Kč, což představuje více než 38% meziroční nárůst. Domácnosti se zadlužují především z důvodů řešení bytových potřeb.

Stavební spořitelny

Celkový počet smluv ve fázi spoření k 30. 6. 2007 činil přibližně 5,2 mil., což je o cca 226 tis. smluv méně než na konci prvního pololetí 2006. Změna ve struktuře smluv o stavebním spoření se pozitivně promítne do výše vyplacené státní podpory. Její pokles bude v důsledku zvyšujícího se podílu nových smluv pokračovat i v příštích letech. Celkový počet úvěrů stoupl na cca 922 tis. při současném nárůstu jejich celkového objemu na 150,9 mld. Kč. Tato skutečnost se příznivě promítla v nárůstu poměru objemu úvěrů a naspořené částky (41,0 %), který se tak meziročně zvýšil o 6,1 p.b.

Hypoteční úvěry

Objem hypotečních úvěrů poskytnutých obyvatelstvu již dosahuje dvojnásobku ve srovnání s objemem úvěrů ze stavebního spoření. Celkový objem hypotečních úvěrů k 30.6.2007 dosáhl 277,35 mld. Kč. Vládní reforma veřejných financí, jejíž účinky vstoupí v platnost od 1.1.2008, a s tím spojené zvýšení DPH na stavební práce, pokračující deregulace nájemného a růst úrokových sazeb byly příčinami nárůstu objemu hypotečních úvěrů.

Kolektivní investování

V oblasti kolektivního investování byla v prvním pololetí 2007 překonána hranice 300 mld. Kč celkového objemu investic do podílových fondů. Podíl domácích fondů na trhu se snížil v polovině letošního roku na 55,6 %. Celkové investice do fondů se meziročně zvýšily o 25,72 %. Nejvíce rostl zájem o zajištěné a akciové fondy, především zahraniční provenience. Doménovou domácích fondových správců pak zůstávají především smíšené fondy a fondy peněžního trhu. Ve statistikách nově figuruje kategorie nemovitostních fondů (488 mil. Kč), byť zastoupená zatím pouze jedním fondem. U akciových fondů pokračoval příliv prostředků i přes mohutnou korekci z přelomu loňského května a června.

Do budoucna by se mohl domácí fondový průmysl soustředit na jiné typy fondů (nemovitostní fondy, fondy kvalifikovaných investorů) a využít tak konkurenční výhody, které mu dává současná legislativa.

Pojišťovny

Pojistný trh po období určité stagnace charakterizovaném relativně nižšími nárůsty hrubého předepsaného pojistného začal nabírat na dynamice. Pozitivní je, že rozhodujícím faktorem růstu byl kmen životního pojištění. Z údajů ČNB vyplývá, že hrubé předepsané pojistné vzrostlo v prvním pololetí letošního roku na 66 mld. Kč, což představuje proti stejnému období roku loňského zvýšení o 7,1 %. Struktura domácího pojistného trhu je nadále založena na převaze neživotního pojištění (62:38). Na výsledku neživotního pojištění se

podílelo zejména pojištění motorových vozidel, pojištění majetku nadále stagnuje.

Penzijní připojištění

Počet účastníků penzijního připojištění na konci pololetí přesáhl 3,77 mil. a meziročně tak vzrostl o 9,34 %. Příspěvky účastníků za 1. pololetí 2007 (9,52 mld. Kč) i poskytnutý státní příspěvek (2,26 mld. Kč) byly nejvyšší v dosavadní historii. K 30.6.2007 dosáhla hodnota portfolií penzijních fondů 152,10 mld. Kč, tj. meziroční nárůst o 21,95 mld. Kč. Po několika letech konsolidace zahájil činnost nový PF Aegon. Dále byly zahájeny práce na změnách systému penzijního připojištění se státním příspěvkem, které by měly vyústit v oddělení majetku PF a účastníků.

Nebankovní úvěrové instituce

Členové ČLFA uzavřeli ke konci prvního pololetí 511 149 spotřebitelských úvěrů, v celkové výši 20,12 mld. Kč. V meziročním srovnání došlo ke zvýšení celkové částky o 18,4 %. Leasing movitých věcí ve srovnání s prvním pololetí 2006, kdy byl zaznamenán pokles, opět rostl.

Vládní sektor

V roce 2006 skončilo hospodaření sektoru vlády deficitem 94,5 mld. Kč, tj. 2,9 % HDP. Největší podíl na vládním deficitu vykázal subsektor ústřední vlády. Vládní deficit v metodice ESA 95 tak byl v roce 2006 nižší než stanovují tzv. maastrichtská kritéria. Nicméně v roce 2007 dochází k výraznému zhoršení vládního deficitu v důsledku nárůstu výdajů spojených se zákony pro sociální oblast, které byly schváleny v předcházejícím roce. Dluh sektoru vlády dosáhl v roce 2006 hodnoty 973,0 mld. Kč a činil tak 30,1 % HDP. Největší část vládního dluhu má formu dluhových cenných papírů, přičemž i nadále pokračuje proces sekuritizace dluhu.

Trh deviz

Po delší době česká měna oslabilo zároveň vůči oběma hlavním světovým měnám. Společná evropská měna byla na konci června 2007 o 4,4 % dražší než na počátku roku, když se euro prodávalo za 28,72 Kč. Vůči americkému dolaru koruna ztratila 2,5 % na 21,26 Kč. Značný vliv na vývoj kurzu české měny v prvním pololetí měly tzv. carry-trades, vyplácení dividend zahraničním vlastníkům, růst výnosů amerických dluhopisů a posilování dolaru.

Ochrana spotřebitele na finančním trhu

MF zformulovalo Rámcovou politiku MF v oblasti ochrany spotřebitele na finančním trhu. V tomto výchozím koncepčním materiálu stanovuje MF hlavní cíle, oblasti a principy, na které se bude ve svých aktivitách v oblasti ochrany spotřebitele zaměřovat. Cíle MF byly ze strany MF realizovány v rámci několika projektů. Nejzásadnějším z nich je za uplynulé období zpracování strategie finančního vzdělávání obyvatelstva a aktivity sledující harmonizaci pravidel v poskytování produktů a služeb na retailovém finančním trhu.

Legislativa

Parlament České republiky schválil nové regulace kapitálových požadavků finančních institucí. Dále byla Ministerstvem financí implementována do novely zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu a dalších zákonů nová regulace poskytování investičních služeb a infrastruktury kapitálového trhu (MiFID). Návrh byl koncem května předložen vládě.